

Dobré zprávy:

Časopis Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové ročník 4 (2012) : č. 4 – prosinec

Editorial Mileny Černé

Inkluze, nebo vyloučení?

K pátému výročí rozsudku Evropského soudu pro lidská práva

České školství již léta bojuje se zařazováním dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol. Za první republiky o tom, kde a jak se bude dítě vzdělávat, rozhodovala školská rada. Ale ve stejné době také existovalo mnoho ústavů sociální péče, kde snaha o vzdělávání chovanců byla minimální. Následovalo období totality, kdy určitým cílovým skupinám vzdělání vůbec nenáleželo.

Pět let po rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Po sametové revoluci se začaly „přetahovat“ skupiny pedagogů, kteří zastávali inkluzivní školství, a skupiny jejich odpůrců, kteří proti němu vyrukovali s nepřebornými argumenty. Útočiště nacházeli tito odpůrci ve velké míře, žel, na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Od počátku se na obou stranách vyskytovala různá zjednodušování a zkreslování. Nutno říci, že tento boj trvá svým způsobem dodnes. Romské děti jsou například neúměrně často zařazovány do praktických škol a jejich diskriminaci potvrdil i Evropský soud pro lidská práva rozsudkem ve věci DH a ostatní versus Česká republika. Evropský soud pro lidská práva dne 13. listopadu 2007 rozhodl, že Česká republika porušila právo na vzdělání v případě osmnácti Romů, kteří byli umístěni do někdejších zvláštních škol. Podle soudu byli Romové diskriminováni na základě svého původu, čímž ČR porušila článek Evropské úmluvy o lidských právech hovořící o zákazu diskriminace a článek protokolu k úmluvě, který se týká práva na vzdělání. Další kritizovanou a nadále převažující praxí v České republice je i odebrání dětí ohroženým rodinám a jejich umisťování do ústavní péče místo poskytování podpory těmto rodinám.

Z obsahu...

Rozhovor s...

... Ljubou Václavovou o životě dětí v ústavech a v pěstounských rodinách

O dětech se sluchovým postižením a jejich integraci, aby nebyly odsouzeny k samotě ve svém vlastním světě

S Marií Horákovou ředitelkou Agentury pro neslyšící – nejen o tlumočení swingové hudby

Aktuality ze života VDV – také o rozsvícení vánočního stromu na Hradě

Mladí tvůrci Představujeme vám Purevsuren Enkhbayar, studentku z Mongolska, a její fotografie

Představujeme vám našeho dobrovolníka, grafika Lukáše Fritze

Inkluze, nebo vyloučení?

pokračování editoria **Mileny Černé**

►► Separace na „my“ a „oni“

Ve dvaceti letech demokracie se mnoho změnilo. Co u nás patrně ještě dlouho zůstane beze změny, je rozdělení školství na základní a speciální. „My“ a „oni“. Nejen na ministerstvu školství, ale i u veřejnosti stále převládá názor, že je správné vzdělávat „normální“ a „speciální“ pedagogy a stejným způsobem separovat i žáky. Není divu, že učitelé kladou odpor a nesnaží se vést výuku tak, aby každé dítě mohlo uplatnit své schopnosti a odlišnosti jazykové, etnické, kulturní, vzdělanostní, nebo vyplývající z nemoci, případně ze zdravotního postižení. Je to složité a namáhavé. Když už hrozí, že někdo bude argumentovat praxí ze zahraničí, najde se vždy důvod, proč to nejde. Jednou ve třídách se třiceti žáky není myslitelná individuální výuka, podruhé rodiče romských žáků sami žádají o přeřazení do speciálních škol z důvodů měkkých poměrů a snáze dosažitelného úspěchu, potřetí je pro nás zahraniční model zkrátka nepoužitelný. „Stejně nemají zájem o vyšší vzdělání“, říkává se. Za odporem vůči inkluzivnímu vzdělávání se nepochybně skrývá nevědomost, nedostatek pedagogických kompetencí, ale také pohodlnost, neochota a neschopnost. Nezbytným předpokladem je proto reforma přípravy budoucích učitelů, následně vhodné profesní prostředí, které aktivně inkluzivní vzdělávání podporuje, včasná diagnostika, pomoc rodičů i komunity.

Nesouhlas s integrací žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol

Je pravdou, že při úsporných opatřeních, která vedou k vyššímu počtu žáků ve třídě, se může stát, že žák se speciálními vzdělávacími potřebami na sebe stahuje více pozornosti, než je učitel schopen dát rovnoměrně všem ostatním dětem. Avšak to už je otázkou individuálního řešení. V březnu 2010 se v českých speciálních školách zvedla vlna nesouhlasu s postupem ministerstva školství v otázkách připravované nucené integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do běžných škol. Inkluze a integrace se staly strašákem části pedagogů. Projevy nesouhlasu se začaly šířit zejména po zveřejnění otevřeného dopisu dvou ředitelů speciálních škol ministryni školství koncem ledna 2010. Krátce nato byla založena Asociace speciálních pedagogů České republiky, nezávislá profesní organizace speciálních pedagogů, zabývající se speciálně pedagogickou problematikou. Asociace přišla s nápadem testovat žáky, jsou-li pro „normální“ školy způsobilí. Testují se „školní schopnosti“ a další parametry přípravy na školu s cílem vyčlenit žáky s „lehkou mentální retardací“, případně s hrubšími poruchami, z hlavního proudu vzdělávání. Trochu to připomíná norimberské zákony, ale speciální pedagogové se další mezinárodní ostudy nebojí. Navíc by měli vědět, že jsou na slepé koleji. Již nejméně 20 let se psychologové shodují v závěru, že výsledky testů inteligence vypovídají jen málo o skutečném učebním potenciálu jedince.

2011: zavádění projektů ŠIKK

Nadace Open Society Fund, která již na počátku devadesátých let rozběhla v celé republice projekty inkluzivního vzdělávání (např. „Začít spolu“), nemohla v tomto okamžiku zůstat pasivní. V roce 2011 zahájila projekt „ŠIKK“ – Školská inkluzivní koncepce kraje – který má pomoci krajským úřadům vypracovat strategii, jak ve svém kraji podpořit inkluzivní vzdělávání. Nadace Open Society Fund v rámci projektu sdílí zkušenosti se vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami s pracovníky krajských úřadů, řediteli a zřizovateli škol, pracovníky školských poradenských zařízení, neziskovými organizacemi zastupujícími rodičovskou veřejnost a dalšími odborníky. Společně hledají efektivní nástroje podpory úspěšného vzdělávání všech dětí.

Činnost VDV směřující k sociálnímu začleňování

Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové se k projektu „Začít spolu“ připojil již na počátku 90. let vlastním projektem „EDUSOFT“. VDV ve spolupráci s OSF vytipoval patnáct škol v ČR, které se zabývaly vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, a zásobil je sofistikovanými počítačovými systémy

►►

” Za odporem vůči inkluzivnímu vzdělávání se nepochybně skrývá nevědomost, nedostatek pedagogických kompetencí, ale také pohodlnost, neochota a neschopnost.“

Inkluze, nebo vyloučení?

pokračování editoriale Mileny Černé

dovezenými z Izraele, jejichž interaktivní software „dělá děti chytřejšími“. Tehdy se zdálo, že půjde o kontinuální proces a že inkluzivní vzdělávání se stane samozřejmostí. Nestalo se. Naopak: vyčleňování dětí z hlavního vzdělávacího proudu je jednou z charakteristik českého vzdělávacího systému, které jdou proti principům inkluzivního vzdělávání.

Nicméně v duchu inkluzivního vzdělávání Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové podporuje i další koncepce, například ranou péči, která připravuje dítě se zdravotním postižením od narození do období zahájení povinné školní docházky na kontakt s vrstevníky, vede rodiče k podpoře samostatnosti dítěte a všechny jeho činnosti směřuje k tomu, aby mohlo jít do první třídy společně s ostatními dětmi. Asistenti rané péče do rodin dojíždějí. Ve VDV říkávame, že peníze, které vydáme na benzín pro střediska rané péče, přivedou děti se zdravotním postižením do běžných škol. Podobně je tomu s projektem „Ticho ticho neléčí“. Již více než deset let poskytujeme příspěvky na sluchadla u dětí s poruchami sluchu. Dostane-li dítě včas dokonalé digitální sluchadlo, má šanci naučit se rozeznávat zvuky i mluvit. Opět – má předpoklad nastoupit do běžné školy a ne být vyloučeno z kvalitního způsobu výuky. „Fond vzdělání“, s jehož principy i prováděním se setkáváte na stránkách těchto Dobrých zpráv, je jakýmsi vyvrcholením našich inkluzivních postojů. Mnohé děti se zdravotním postižením, děti z nemajetných rodin a děti žijící v dětských domovech, by z nedostatku finančních prostředků nemohly studovat na středních a vysokých školách. Splní-li podmínky přijetí do programu Fond vzdělání, mohou studovat se stipendiem, na které přispívá již přes deset let ČSOB.

Činnost VDV směřující k sociálnímu začleňování je korunována veřejnou sbírkou na pomoc dětem i dospělým se zdravotním postižením, která nese název „Dobra není nikdy dost“. Jde o stovky nadačních příspěvků ročně, s nimiž mohou počítat ti, kteří by si kompenzační či studijní pomůcky z vlastních zdrojů nemohli pořídit.

Inkluze a integrace – záleží především na lidech

Nakonec jen malá poznámka. Pojmeme inkluze se rozumí začleňování dětí se specifickými potřebami do hlavního proudu vzdělávání. Integrace je proces, který děti ze speciálních škol odborně připraví natolik, že jsou schopné účastnit se běžné výuky. V obou případech velmi záleží na lidech. Mají-li se školy stát inkluzivními, klíčovou roli hraje jejich vedení. Právě ředitelé a ředitelky jsou těmi, kdo mohou vytvořit příjemné prostředí, v němž se i méně zdatní žáci cítí dobře, konflikty jsou minimální a motivace k učení roste. V případě inkluzivního vzdělávání jsou důležité jejich vůdčí schopnosti a také jejich postoje, a to především vidí-li přínos inkluze pro všechny děti ve škole, podporují-li aktivně zavádění strategií inkluzivního vzdělávání a také, zda rozvíjejí spolupráci mezi školou a rodiči, a tím s celou komunitou. Opačné postoje naopak strhávají žáky i jejich rodiče, aby děti s jakoukoliv odlišností z komunity vyloučili. Traumata nabytá v dětství se s neúprosnou pravidelností zabudovávají do negativního rozvoje osobnosti, do postojů nedůvěry a nesnášenlivosti. Summa summarum – dospělí rozhodují o tom, zda děti vyrostou v sebevědomé občany, nebo v deprivované jedince na okraji společnosti.

Úlohou školy je nejen zachovávat a konzervovat existující společenské zvyklosti hodné zachování pro další generace; škola má také schopnost společnost proměňovat. Kež tuto schopnost i v našem prostředí rozvíjí a kultivuje.

MUDr. Milena Černá

Rozhovor s paní Ljubou Václavovou:

„Bojovat za něco, ne proti něčemu!“

Ljuba Václavová – známá filmová dokumentaristka, autorka dokumentů o životě dětí v ústavech a v pěstounských rodinách, o lidech sociálně slabých i těch, kteří stojí na okraji společnosti. Patnáct let byla členkou správní rady VDV, je členkou poradního sboru Fondu vzdělání poskytujícího stipendia středo- a vysokoškolákům se zdravotním či sociálním handicapem. Žena velice zajímavá, vnímavá a aktivní. Posuďte sami.

● Vzpomenete si na svoje první setkání s VDV?

Pracovala jsem tehdy v Respektu a šéfredaktor napsal článek o PhDr. Vendule Neumannové, která dělala v posledních letech normalizace tzv. domovní přednášky pro mládež. Narodila se s těžkou mozkovou obrnou, vysokou školu vystudovala na vozíku a já jsem díky ní blíže poznala problém lidí na vozíku, kteří se mohou plně uplatnit. Týden po vyjití článku jí někdo vozík ukradl. Uspořádali jsme Večer pro Vendulu a vybrali jsme peníze na nový vozík. A protože jsme jich získali více, než bylo potřeba, tak jsem zašla do VDV za Otkou Bednářovou, aby mi dala adresy na další lidi, kteří potřebují vozík. Tak došlo k prvnímu zkřížení našich cest, které pokračovalo i při dalších sbírkách, a někdy v roce 1997 nebo 1998 jsem se stala členkou správní rady VDV.

● Vždycky jste tíhla k práci s lidmi, kteří stáli tak trochu na okraji společnosti. Proč?

Já jsem ze tří dětí. O tři roky mladší bratr byl velmi nadaný, o pět let mladší bratr se však narodil jako dítě s těžkým duševním postižením. Nikdy se nezjistila jeho přesná diagnóza, ale rodiče si namlouvali, že nejde o postižení, ale o opožděný vývoj, o určitou zaostalost, a věřili, že i on se časem vyrovná ostatním dětem. A já jsem měla to štěstí, že jeho třídní učitelka byla matkou mé kamarádky postižené obrnou. Jako speciální pedagog brala postižení mého bratra velmi vážně a zodpovědně – skvěle mi vysvětlila, jak mám bratra učit, aby vydržel v normální škole. Každý den jsem jí ukazovala, co jsme se večer naučili, a ona mi zase dala

další úkoly. V podstatě jsem od ní dostala v jedenácti letech kurs asistenta a do života jsem vešla se zkušenostmi, které normální dítě nemůže mít.

● Když mluvíte o dětství, jaké jste měla rodinné zázemí?

Vyrostla jsem v široké a naprosto tolerantní rodině. Zásadní vliv na mne měla babička, která vždycky říkala, že deset starozákonních přikázání, podle kterých se má žít, nejsou radou, ale příkazem. Považovala je za základy civilizace, za přesně nastavené hranice toho, co se prostě nedělá a co by měl mladý člověk do sebe s výchovou nasát. I když jsem vyrůstala v krutých padesátých letech, stalo se to pro mne samozřejmostí. Že tomu tak v praxi nebylo a není, to jsem těžce nesla až do listopadu 1989, kdy jsem začala věřit, že to tak bude. Dnes si kladu otázku: Kdy to tak bude? Ale zpátky k rodině – měli jsme mezi sebou krásné vztahy a asi proto jsem tak vyhraněně proti všem dětským ústavním zařízením. Bratřovi stačila dobrá učitelka, jinde pomůže denní stacionář, ale dítě by nikdy nemělo ztratit doma svou postel. Vždycky by mělo mít svůj domov, kde najde svou „blízkou osobu“ – člověka, pro kterého je tím nejdůležitějším. Dneska se z toho staly omleté fráze, které každý automaticky pronáší, ale když má podle nich konat, tak to vlastně neumí, protože to necítí, nemá to osobně zažité.

● Vy jste se hlasitě ozvala proti Klausově zamítnutí novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí, kterou nakonec parlament napodruhé schválil.

Prezidentské veto bylo tím nejhorším, co mohl pan prezident udělat. Ten zákon není dokonalý a bude se muset velice vylepšovat, ale dává předpoklady k tomu, aby se časem

pro každé dítě mohlo najít řešení, aby se vešlo „někam“, kde pozná, co je to slušnost, laskavost, domov a rodina – i když třeba náhradní.

● Čili aby mělo tu svou „blízkou osobu“?

Ano. My v této souvislosti stále hovoříme o dětech opuštěných a dětech s postižením, především o miminkách, u nichž vůbec není pochyb, že do ústavů nepatří. Méně ale mluvíme o dětech, které mají sociální problémy a už jsou na špatné cestě, která vede do kriminálu. Pokud zavřeme tyto děti s mravnostními handicapem do jednoho prostředí, kterému se dneska říká „dětský domov se školou“ (jde však o typické pastřáky), tak tady se k lepšímu vztahu k lidem, ke společnosti, ale ani k sobě samému nevychovejí. Pro tyto děti je nový zákon nadějí – budou je moci vychovávat profesionální pěstouni, kteří jim nastaví představu jak slušně přežít a nedostat se do kriminálu.

● Proč je pro ně cesta do kriminálu tak častá?

Protože děti si vždycky hledají nějaký vzor, kterým se stává nejsilnější člen skupiny, a to bývá v pastřáku většinou ten největší lump. Kdyby se tyto mravnostně handicapované děti dostávaly aspoň na čas do pěstounských rodin, které budou přísné a kde se naučí vzájemným povinnostem – že za něco se také něco vyžaduje – bylo by to přínosnější. Ve světě se to tak už dělá, i když je to drahé a výsledek nemůže být stoprocentní.

● Pojďme se zastavit u integrace jakýmkoliv způsobem handicapovaných dětí mezi jejich vrstevníky. Co si o ní myslíte?

Integrace nebo inkluze – to je naprosto jasný směr, o kterém kulturní společnost musí uvažovat. A uvažovat s rozumem, protože

Irena Šatavová, foto Zdeněk Chrapek

není možné, aby v jedné třídě bylo dítě s těžkými sociálními vadami spolu s dítětem těžce zdravotně postiženým. Ať jsou v jedné budově, ale ve specializovaných třídách. Nesmírně záleží na osvícenosti každého ředitele a vedení školy. Víím, že to může fungovat – viděla jsem to na vlastní oči, když jsem o jedné takové vesnické škole točila dokument. Ředitel si dokázal vytvořit projekty, získat granty a zajistit asistenty i psychology pro děti s dysfunkcemi. Ale když o své škole přednášel v Praze na semináři, lidé ze speciálních škol se na něj dívali zcela nepřátelsky. Báli se, že by přišli o svoje jisté a zaběhané posty a neuvažovali o tom, že by se jako specialisté na integrovaných školách dobře uplatnili.

● **Vaše televizní dokumenty byly zaměřené hlavně na děti v ústavech a pěstounských rodinách a na lidi stojící na okraji společnosti. Kterou skupinu z nich považujete za nejohroženější?**

Když začnete chodit do dětských domovů, vidíte tu velkou skupinu tmavých dětí. Tím pádem se romská otázka pro vás stane samozřejmostí a začnete se ve své duši ptát, proč je těchto dětí tady skoro většina, proč romské rodiny svěřují své děti dětským domovům. Po krátkém čase – když se rozhodnete ten čas problému věnovat – pochopíte, že většinou nešlo o vůli romských rodičů, ale o rozhodnutí sociálních pracovníků. Romská problematika se u nás řešila a řeší špatně a násilně, proti romské nátuře, takže dnes už třetí a čtvrtá generace Romů vůbec nepracuje a neposílá děti do školy. Je to však jejich rozhodnutí? Práci nenajdou, ve škole se k jejich dětem chovají hnusně... Daný problém přerostl do obrovských rozměrů a je třeba s ním něco systémově dělat.

● **Myslíte si tedy, že romské děti si zaslouží naši největší pozornost?**

Ano, protože romským dětem se dá velmi lehce ubližovat. Jsou poznatelní na první pohled a já mám osobní zkušenost s tím, jak se k nim naše populace chová. Když jsem je po natáčení brala k Mc Donaldovi, personál se k nim choval jako ke mně, tam nikdy

„Podle mne je nutné točit dokumenty o správných lidech, kteří dělají dobré věci, neničí ostatní lidi ani přírodu a mohou sloužit jako vzory. Pro mě je dneska velmi důležité, že ochrana nezahrnuje jenom lidi, ale také přírodu a kulturní památky,“ vyznává se Ljuba Václavová.

nebyl problém, protože to je mezinárodní podnik. Problém nastal „v lepších restauracích“. Když tmavé dítě vešlo první, personál proti němu ihned vystartoval. Pak ale stačilo říct, že ty děti tam jdou se mnou, a žádné námítky už nebyly – personál je bral jako normální návštěvníky. S úsměvem a pozorností. Patřily prostě k nám, protože ta bílá paní za ně dala záruku.

● **Co z toho vyplývá?**

Že jsme v zajetí špatných zkušeností a velké předpojatosti. Když do tramvaje přistoupí Rom, okamžitě si chytnete kabelku a nepřipouštíte si možnost, že vás klidně okrade ten bílý vedle vás. Selhání lidí nám

podobných si neradi připouštíme. Romské děti odvrácené sociálními pracovníci do ústavů z takzvaně nefunkčních rodin většinou netuší, jak dalece jejich opuštěnost zavinila rodina, a svou izolaci od ní nesou velmi těžce. Z vlastní zkušenosti víím, že hůře než děti ze sociálně slabých „bílých rodin“. Romským dětem je jen nutné dát na vědomí, že nejste vůči nim ani předpojatí, ani je nelitujete, že jsou pro vás v jedné lince se všemi dětmi, které musí žít v ústavech. I když většinou cítíte, že romské dítě ví, že je zavržené hned nadvakrát: jednou proto, že tak vypadá, a podruhé proto, že je množinou dětského domova. Těmto dětem se podle mne musí pomoci. Zoufale potřebují vzory a rodinu, ze které by si ty vzory mohly brát.

● **A co sirotci?**

Během let jsem získala velmi silný poznatek, který se nedá zpochybnit. Sirotek nese svou osamocenost zcela jinak než dítě opuštěné. Sirotek se zlobí na osud a jeho nespravedlnost, ale není v něm zakořeněná hořkost dětí opuštěných: „Proč zrovna mě nikdo nechce? Proč zrovna mě rodiče opustili? Co jsem provedl?“ Žít s pocitem nějaké nepoj-

” *Romské dítě ví, že je zavržené hned nadvakrát: jednou proto, že tak vypadá, a podruhé proto, že je množinou dětského domova.*

„Bojovat za něco, ne proti něčemu!“

pokračování rozhovoru s Ljubou Václavovou

menovatelné viny je moc těžké. Tyto děti bez sebevědomí se nevzdělávají a nemají pozitivní motivaci. A když nenajdou svoji výjimečnost v učení, hledají ji třeba ve zlobení, jen aby někde vynikly.

● Se zdravotně či sociálně handicapovanými dětmi se setkáváte ve Fondu vzdělání, který jim poskytuje stipendia. Spatřujete za tu dobu, co tam pracujete, nějaký trend?

Pozorujeme, že se velmi rozevřely tzv. sociální nůžky. Dříve k nám přicházely zejména děti se zdravotním handicapem, které potřebovaly asistenty. Nyní výrazně narostl počet vysloveně chudých dětí. Jsou to děti z rodin, kde je rodičům kolem padesáti, ztratili zaměstnání a mají více dětí, kterým nemohou umožnit studium. My je můžeme nějakým stipendiem motivovat, ale naše podpora je opravdu jen motivační, finančně zdaleka není dostatečná.

” *Sirotek se zlobí na osud a jeho nespravedlnost, ale není v něm zakořeněná hořkost dětí opuštěných: „Proč zrovna mě nikdo nechce? Proč zrovna mě rodiče opustili? Co jsem provedl?“ Žít s pocitem nějaké nepojmenovatelné viny je moc těžké.*

● Co by mohlo více pomoci? Zásahy státu, nebo síť neziskových organizací?

Stát musí vytvořit takové podmínky, aby neziskové organizace mohly vykonávat funkce občanské pomoci. V minulosti byly chudé, ale nadané děti podporovány různými nadacemi, které v době komunismu zanikly.

● Když jste zmínila neziskový sektor, jak

se podle vás změnila občanská společnost za posledních dvacet let?

Všechno prochází vývojem a já vidím, že jdeme po nadějně cestě. V prvním dokumentu, který jsem točila o občanské společnosti, řekla Dana Němcová (předsedkyně správní rady VDV – pozn. red.), že „Olga Havlová zakládala VDV s tím, že stát může pomoci, ale nemůže podat ruku jako člověk. Stát musí do té ruky dát prostředky.“ Čili stát má povinnost převelet některé úkony, které sám neumí realizovat, na ty, kteří to umí.

● Jak toho docílit?

Poučovat, vzdělávat, nezustávat u špatných sociálních zkušeností a umět počítat, co se ekonomicky vyplatí. Ekonomické hledisko je velmi důležité a při přijímání jednotlivých řešení se musí uvažovat ekonomicky, eticky i prakticky. Příkladně: pobyt jednoho dítěte v dětském domově stojí cca 250 tisíc korun ročně. Spočítejme účet za pobyt pěti dětí v domově. Nevyplatilo by se státu, občanům a jejich svědomí umožnit rodině s pěti dětmi ubytování v sociálně dotovaných bytech víc než dotování pobytů dětí v ústavních zařízeních s tím, že z těch dětí vychováváme asociální nenávidějící společnost, protože jim vzala rodinu? Jenže my stále žijeme v jakémsi socialistickém hospodářství – sociální byt by zaplatila obec, děcák platí kraj, lidí, kteří o tom rozhodnou, platí stát – vše z poplatků občanů. Kojenecké ústavy platí Ministerstvo zdravotnictví, dětské domovy a výchovné ústavy Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, pro děti s handicapem to hradí Ministerstvo práce a sociálních věcí. Kdo se v tom má vyznat? Kdo to spočítá? A kdo nese zodpovědnost za děti, jejichž rodina selhala nebo se nevešla do představ státních, krajských a obecních úředníků?

● To je smutné konstatování. Neměla byste na závěr něco pozitivního?

Nezapomínejme na hlavní heslo občanské společnosti: „Pojďme tvořit!“ To, co stát může převelet na lidi, ať jim převelí, protože ti lidé budou bojovat PRO něco. PROTI něčemu ať bojuje stát – a ten by měl vědět, že ústavy pro děti už nechce. ●

Lukáš Fritz

Dobrovolník, grafik

Ačkoliv se jeho původní cesta a studium neubíraly směrem grafiky a designu, zabývá se touto profesí již více než patnáct let. Během této doby působil v různých reklamních agenturách včetně těch největších. Jak ale sám říká: „Měl jsem dojem, že se tam plýtvá penězi i lidskou energií. To mi připadalo nefér vůči organizacím, které zcela neodmyslitelně smysluplné poslání mají, jen se jim nedostává peněz na účinnou propagaci.“ Právě proto pracuje raději na menších projektech a ve zbývajícím čase se věnuje i dobrovolné práci. Obyčejnou náhodou přes kamarádství se dostal k Výboru dobré vůle – Nadaci Olgy Havlové.

VDV mu vděčí za několik grafických návrhů, včetně loňské výroční zprávy. Zpracoval i několik čísel časopisu VDV Dobré zprávy.

V soukromém životě by ho nejvíce vystihovala charakteristika dobrodruha. Miluje cestování na vlastní pěst, bez agentur či kanceláří. Podíval se tak už do Peru, Thajska či Laosu. Život si také nedokáže představit bez vysokohorské turistiky. Prošel nejen několika rumunských pohoří, stezky a ferraty v Dolomitech a Alpách, ale především absolvoval jednu z nejkrásnějších, nicméně zároveň i nejtěžších turistických stezek světa, tzv. Grande Randonnée 20 na Korsice. Nejraději ale vzpomíná na nádhernou několikadenní cestu po původní incké stezce na Machu Piccu – tzv. Camino del Inca. ●

Zuzana Hanušová, foto: archiv Lukáše Fritze

Mladí tvůrci z Fondu vzdělání – 5. díl

Purevsuren Enkhbayar (24 let), studentka z Mongolska, která vystudovala obor veřejného zdravotnictví na 3. Lékařské fakultě UK, zaslala do soutěže Velmi Dobrý Výtvar hned dvě své práce. Její fotografie „Nomadic herdsman with his camel“ se umístila na 11. místě a set šperků na 13. místě.

● **Něco o mně:**

Nastupovala jsem na vysokou školu medicíny v Ulaanbaataru v roce 2004. Po ukončení prvního ročníku jsem získala od české vlády stipendium rozvojových zemí ke studiu medicíny v Evropě. Následující jeden rok jsem absolvovala jazykovou a odbornou přípravu na Univerzitě Karlově v Mariánských Lázních. Poté jsem v roce 2006–2007 začala se studiem všeobecného lékařství na 1. LF UK. Moje celoživotní vášeň pro medicínu se pak zaměřila na zájem o prevenci nemocí, a proto jsem přešla na obor veřejné zdravotnictví na 3. LF UK.

● **Kdo je můj vzor v životě:**

Nenapadá mi nikdo jiný než moje máma.

● **Co chci v životě dokázat:**

Někdy mám pocit, že široká veřejnost a volení zástupci v Mongolsku plně nepochopili důležitost prevence nemocí. Je třeba vynaložit veškeré úsilí a znalosti na ochranu zdravých lidí, podporovat a posilovat prevenci a zajistit všem přístup ke kvalitní zdravotní péči.

● **Co mě inspirovalo pro soutěžní práci:**

Mám ráda soutěže, jsem soutěživý typ.

● **Co pro mě znamená možnost studovat:**

Vždycky jsem chtěla pomáhat lidem a pracovat pro vládu nebo neziskové organizace, kde bych mohla využít své znalosti. Česká vláda mi odmítla stipendium kvůli změně školy (z medicíny na veřejné zdravotnictví) a následně jsem měla zdravotní problém. Bála jsem se, že nebudu moci dále studovat veřejné zdravotnictví a splnit si své přání. Naštěstí mi v té době pomohl VDV, respektive Fond vzdělání, od kterého jsem získala měsíční stipendium. To mi ulevilo od toho ohromného strachu a získala jsem další motivaci k pokračování ve studiu. ●

Fotografie „Nomadic herdsman with his camel“ od Purevsuren Enkhbayar se v roce 2011 umístila na 11. místě soutěže Velmi Dobrý Výtvar.

Monika Granja

Integrace dětí se sluchovým postižením

Neslyšet je horší než nevidět. Nevidomý člověk je oddělen od světa věcí, hluchota odděluje člověka od světa lidí. Dětské postižení sluchu je vážným handicapem, přesto je možné, aby i špatně slyšící či neslyšící děti nebyly odsouzeny k samotě v jejich vlastním světě, ale aby žily svůj život mezi ostatními dětmi.

Motivujícím příkladem může být patnáctiletá Kristýna Čepová, která na levé ucho neslyší vůbec a na pravém uchu má 90% ztrátu sluchu. Od šestnácti měsíců nosila analogové sluchadlo, od dvou let digitální sluchadlo. Navštěvuje běžnou základní školu v Kamenici a je integrována mezi ostatní děti. Vyhrála několik výtvarných soutěží, hraje na kytaru a od příštího roku bude studovat na Střední umělecko-průmyslové škole.

Nejdůležitější je komunikace mezi rodičem, ředitelem, učiteli a SPC
Že dojít až sem nebylo jednoduché, ví dobře její maminka. „Když dostala Kristýnka sluchadlo, bylo to, jako by rozkvetla. Už to nebylo zádumčivé dítě jako předtím, ale chtěla si povídat. Tak jsem ji začala učit mluvit. Hodně nám pomohlo Speciálně pedagogické centrum (SPC) v Ivančicích, odkud k nám jednou za měsíc jezdila paní psycholožka, která nám poskytovala velkou podporu, s paní logopedkou, jež nám zadávala práci, abychom věděli, co se máme učit,“ vzpomíná. Když měla jít Kristýna k zápisu, byli rodiče za ředitelem ZŠ s tím, je-li možné Kristýnu integrovat. Souhlasil. Pracovnice SPC udělaly učitelům přednášku, jak komunikovat s dítětem se sluchovým postižením a co je pro ně přínosem: že je dobré do třídy pořídit koberec, do oken žaluzie a další podobné věci. Na druhém stupni jim nabídly pomůcky na předměty, jako je fyzika a chemie, aby byla výuka pro Kristýnu jednodušší. „Komunikace mezi rodičem, ředitelem, učiteli a SPC je nejdůležitější. Když z toho vypadne nějaké kolečko, je to špatné,“ říká Kristýnina maminka.

Technické pomůcky pomáhají

Druhá věc, která se osvědčuje, jsou technické pomůcky a komunikační systémy, které dětem se sluchovým handicapem usnadňují život tím, že nemusí jenom odzírat. Důležité je také to, aby učitelé měli dobrý hlas a zřetelně mluvili, což se někteří musí naučit. „Když někdo huhňá nebo polyká hlásky, je to hned znát,“ vysvětluje Kristýna, která využívá FM systém, tj. technologii založenou na bezdrátovém přenosu. „Měli jsme už dva přístroje – s tím prvním jsem mohla slyšet jen paní učitelku, která měla u sebe krabičku s vysílačem, a u mne ve sluchátku byl zabudovaný přijímač. Když

foto archiv REJA

se však ve třídě rozběhla nějaká debata, musela jsem FM vypnout a snažit se odezírat. U nového typu FM je už i funkce systému „slyším paní učitelku i spolužáky“. V jazykové učebně má Kristýna stanoviště, kde může použít FM systém při práci se zvukovými programy. V počítačové učebně a ve třídách s interaktivními tabulemi, počítači či notebooky si na ně Kristýna může připojit svůj FM systém přes kabel. Doma Kristýna využívá TelCom na pevnou linku a na televizi. Může telefonovat i mobilem díky indukční smyčce, ►►

Jakou roli hraje sluch pro vývoj dítěte

Ukazuje se, že sluch má pro dítě význam již v období před porodem. U plodu je vývoj sluchového aparátu ukončen okolo 20. týdne. To znamená, že v průběhu dalšího vývoje plod vnímá zvuky těla matky, jako je tepot srdce, dech, její hlas, zvuky v bezprostřední blízkosti matky. Lze předpokládat, že tak vzniká první vazba dítěte k matce a jejímu okolí. Po narození je sluch významným smyslem dítěte k uvědomování si okolí, vnímání zrakem nastupuje později.

Dítě s těžkou poruchou sluchu se nerozvíjí na úrovni sociálních kontaktů a dovedností. Mimo vnímání řeči chybí vnímání hlasů lidí, se kterými komunikuje. Tím vznikají problémy v emoční orientaci. Těžce sluchově postižený nerozezná intonaci, barvu a další hlasové kvality, které nám dávají mnoho informací o emocích okolí. U dětí neslyšících nebo s těžkou sluchovou vadou nedochází k rozvoji řeči ani abstraktního pojmového vnímání, v pozdějším věku mají takto postižení problém s vnímáním psaného textu.

U lehkých sluchových vad, kdy dítě vnímá zvuky, rozliší jejich intenzitu, zabarvení a další modalitu, stojí v popředí problém se špatným rozuměním řeči. Dítě slyší zvuky, ale špatně rozumí obsahu. Zde stojí v popředí potíže celkově opožděný vývoj řeči, především malá slovní zásoba, mnohočetné poruchy výslovnosti. V běžné praxi je pak patrná závislost zhoršeného prospěchu ve škole u neodhalených sluchových vad u dětí školního věku. Pro děti s poruchou sluchu platí obecná zásada, čím dříve se vada odhalí a léčí nebo koriguje sluchadly, tím méně je postižen jeho vývoj.

MUDr. Martin Kučera, ORL lékař a dětský audiolog
z Rychnova nad Kněžnou

Cesta k integraci neslyšících: Trojrozměrný jazyk beze slov

kteřou lze s mobilem spárovat. „TelCom a FM systém stály dohromady kolem šedesáti tisíc. Část jsme dostali od úřadu, patnáct tisíc jsme dopláceli a deset tisíc jsme dostali od Nadace Olgy Havlové,“ říká paní Čepová.

Dynamická FM komunikace – cesta k integraci sluchově postižených dětí

Zmíněnou dynamickou FM komunikací se vyznačuje nová generace produktů značky Phonak, která funguje na principu přizpůsobování se prostředí a dokáže zvýraznit mluvenou řeč a potlačit okolní hluk. „Výhodou zařízení FM komunikace značky Phonak je i to, že je kompatibilní se všemi značkami sluchadel,“ upřesňuje Kristýnina slova Růžena Škrobánková ze spol. REJA, zastupující švýcarskou společnost Phonak v ČR. Mimochodem – v Německu zdravotní pojišťovny neproplátí příspěvek na dětské sluchadlo, pokud neumožňuje FM komunikaci. Obecně by školy potřebovaly vybavit učitele FM systémem kompatibilním se sluchadly handicapovaných dětí, aby umožnily jejich větší integraci mezi ostatní děti v normálních školách, jako je tomu v případě Kristýny Čepové.

Veřejná debata o ochraně sluchu je nulová

Screening sluchu úspěšně funguje např. ve FN Ostrava, avšak široká veřejná osvěta o sluchu a prevenci jeho ochrany je v ČR podle názoru společnosti REJA nulová. „S ochranou sluchu se běžný člověk dostane do kontaktu pouze při práci na hlučném pracovišti, kde by měl být informován bezpečnostním technikem o opatřeních na ochranu sluchu. V zahraničí je povědomí o problematice sluchu větší díky existenci profese audiolog/akustik, jejichž specializovaná pracoviště jsou včleněna mezi běžné obchody a fungují obdobně jako optiky, jež známe z českého prostředí,“ tvrdí Růžena Škrobánková. ●

PHONAK
life is on

Poprvé jsem se s Mgr. Marií Horákovou setkala při předávání Ceny Olgy Havlové 2011, kde překládala do znakového jazyka. Co mě a všechny přítomné uchvátilo, bylo její tlumočení swingové hudby – takový malý zázrak. Zázraky má asi ve svém popisu práce i jako ředitelka Agentury pro neslyšící – APPN, o. s.

● Jak se hudba převádí do znakového jazyka?

Tlumočit písně, které mají slova, je do jisté míry jednodušší. U nich překládám jednak poezii jazyka, jednak vlastní hudbu jako takovou – vyjadřuji pocity, které hudba vyvolává. Pokud jde pouze o hudbu, snažím se zjistit co nejvíce informací o autorovi, v jaké době hudbu psal a co chtěl hudbou vyjádřit. Z toho pak vycházím při přípravě tlumočení, aby překlad odpovídal autorově představě a záměru. Výhodou je, když je autor žijící a je možné s ním některé věci konzultovat.

● Dokáží neslyšící tento „překlad“ hudby vnímat, přestože ji nikdy neslyšeli?

Nemají srovnání se „skutečnou“ hudbou, ale je to jediná možnost, jak jim hudební zážitky předat. Zatím netlumočíme celovečerní koncerty symfonických orchestrů, ale je-li hudba součástí slavnostního večera, předávání ceny, divadelního představení apod., tak by byla škoda, aby najednou měli pauzu bez jakýchkoliv vjemů a byli o tuto část ochuzeni. O tom právě je integrace – o zrovnoprávnění daného zážitku.

● Při tlumočení řeči působíte vážně, uzavřeně, přesně, zatímco při překladu hudby jste celá rozkvetlá a tryskaly z vás pocity a emoce, což bylo něco jedinečného.

Když jsem tlumočnicka, musím se striktně přizpůsobit dané situaci – jinak tlumočím zpověď, jinak u soudu, jinak v nemocnici u umírajícího člověka a jinak při radostné události, jako je vítání občánků či křest. Neslyšící by měl vnímat zážitek takový, jaký je. Já jsem v dané chvíli jenom prostředník, který se snaží mluvícímu přizpůsobit překladem samotným i řečí těla. Tím mohu lépe vyjádřit celé sdělení – obsah i formu.

● Jak jste se vůbec dostala ke komunitě lidí sluchově postižených?

Na začátku byl velmi hluboký zážitek, když jsem viděla Zlatu Kurcovou znakovat v České televizi. Zaujalo mě, jak lze vyjádřit něco jazykem bez mluvených slov, jenom tělem. To mně vyhovuje – když jsem sama nebo unavená, odstřihávám se od zvuků

Irena Štatavová

Foto: Zdeněk Chrapek a Otakar Macák

Trojrozměrný jazyk beze slov

pokračování rozhovoru s Mgr. Marií Horákovou

a vnímám věci jenom vizuálně. Přihlásila jsem se na kurz, kde jsem se utvrdila, že mě to baví, a po střední škole jsem začala studovat speciální pedagogiku se zaměřením na neslyšící. Moje neslyšící spolužačka mě přivedla do komunity neslyšících. Pak se to už začalo na sebe nabalovat samo.

● Jak dlouho trvá, než se člověk naučí znakový jazyk?

Když to děláte jako koníček, můžete se znakový jazyk učit třeba deset let a stále být na začátečním stupni. Pokud se tomu věnujete intenzivně, už za rok zaznamenáte obrovský posun.

● V roce 2006 jste s kolegy založila APPN, o. s. – Agenturu profesního poradenství pro neslyšící (dnes Agentura pro neslyšící). Proč?

Jako tlumočnicka jsem se setkávala s tím, že neslyšící nevědí, jak se chovat během pracovního pohovoru. Nechápu přesně, na co se jich slyšící ptají, a nedokážou odpovídat na kladené otázky. Velmi upřímně řeknou, co neumí, a zeptají se hned u prvního pohovoru, kam se chodí na oběd, jak často mohou chodit kouřit... Prostě se neumí prezentovat a častokrát pohořeli jenom kvůli tomu, nebo z důvodu, že nedokázali správně napsat svůj životopis. Proto jsme se v začátcích zaměřili na hledání práce pro neslyšící a na jejich přípravu na pohovory.

● Pomáháte neslyšícím i jinak?

Časem jsme přišli na to, že největší bariérou při zaměstnávání neslyšících je komunikace. Abychom zmírnili předsudky slyšící společnosti, založili jsme online tlumočnickou službu. Primárně pro zaměstnavatele, aby nemuseli, když chtějí neslyšícím zaměstnancům něco říci, objednávat tlumočnicka. Po telefonu se s námi mohou spojit a my prostřednictvím Skypu či ooVoo online tlumočíme rozhovor ve znakovém jazyce neslyšícímu. Služba se postupně rozšiřovala a dnes už tlumočíme nonstop a neslyšící prostřednictvím nás mohou telefonovat – spojí se s tlumočnickou přes webovou kameru a tlumočnicka pak tlumočí

„Znakový jazyk obdivuji, takže i ve svém volnu se snažím sama pro sebe jím vyjádřit vše, co zaslechnu. A když je člověk něčím hodně zaujatý, je tím úplně pohlcený, pak stále rozvíjí své znalosti a dovádí je k dokonalosti,“ říká Marie Horáková.

hovor do telefonu slyšícímu. To není vše, poskytujeme také právní poradenství a založili jsme i organizaci, kde zaměstnáváme neslyšící řemeslníky, švadlenu, pekaře, administrativní pracovníky a obsluhu naší Tiché kavárny, kterou provozujeme od listopadu 2011.

” *Cílem Agentury pro neslyšící (APPN) je pomáhat neslyšícím v jejich integraci do společnosti slyšících, překonávat jazykové a kulturní bariéry a odstraňovat předsudky slyšících vůči komunitě neslyšících.*

● Zmínila jste právní poradenství. S čím potřebují neslyšící nejčastěji pomoci?

Pokud jde o právní poradenství, většinou nerozumí právníckému textu. Stává se, že jim někdo dá něco k podpisu – a oni podepíší, aniž by si to přečetli. Bývá to kupní smlouva, nevýhodná půjčka, hodně řešíme exekuce. Když neslyšícím přijde úřední dopis, kterému nerozumí, nezřídká se stává, že ho nechají být a pak se na nás obracejí ve chvíli, kdy už není odvolání, jsou promeškány lhůty a původní dluh je navýšen

o soudní poplatky, poplatky pro exekutory. Řešili jsme i pár osobních bankrotů a případy, kdy se zadlužení lidé dostali do situace, že děti byly v dětském domově a nemohly se vrátit domů, protože rodina už neměla kde bydlet. Obracejí se na nás též s klasickými rozvody, převzetím dětí do péče. Často vznikají komplikace, pokud bývalý partner je cizinec.

● Co neslyšící od slyšících nejvíce potřebují?

Potřebují dostat šanci. Konkrétně aby se slyšící společnost zbavila předsudků a snažila se k nim najít cestu, aby se nebála jejich sluchového omezení. Z náplně práce některých pracovních pozic vyplývá, že sluch je potřeba jen v malém procentu úkonů. Ty lze přesunout na slyšícího kolegu, který naopak předá jiné práce neslyšícímu. Chápu, že člověk, který se s tím nesetkal, neví, jak konkrétně postupovat. My mu s naší zkušeností můžeme poradit, jak práci zorganizovat – většinou je to velmi snadné, největší překážkou je právě ta neznalost a předsudky.

● Jaké bariéry v sobě musí překonávat neslyšící?

Jsou to hlavně malá sebedůvěra ve své možnosti a často i nedůvěra ke slyšícím. Pracovat s lidmi je třeba už v mladém věku, proto jim nabízíme další službu – Tranzitní program, abychom usnadnili absolventům středních škol a učilišť přechod do zaměstnání na otevřeném trhu práce. Chceme, aby o svém dalším zaměstnání neslyšící přemýšleli a aby

Trojrozměrný jazyk beze slov

pokračování rozhovoru s Mgr. Marií Horákovou

studium maximálně využili pro svou budoucí práci. Na druhé straně se snažíme spolupracovat se zástupci oborů, jako je bankovníctví, stavebnictví apod., aby vydefinovali svoje požadavky na absolventy, a my pak označíme místa vhodná i pro neslyšící. Zaměstnavatelům poté pomůžeme přizpůsobit konkrétní pracoviště pro neslyšící.

● Jak například?

Umíme navrhnout odpovídající náplň práce, upravení pracovních návyků, pracovní prostředí. Např. je vhodné, aby neslyšící měl přehled o celé místnosti, čehož lze někdy snadno dosáhnout přemístěním nábytku, jindy umístěním zrcadel. Pro pocit bezpečí neslyšícího je totiž důležité, aby mohl vzhlednout a vidět celý prostor. Také zaučujeme kolegy na každém pracovišti,

kam má nastoupit neslyšící, a snažíme se mít mezi nimi jakéhosi „styčného důstojníka“, u něhož se soustředí informace, které neslyšící nezaslechne.

● Čím můžeme napomáhat integraci neslyšících, aby se mezi námi cítili dobře a rovnoprávně?

Tím, že všechno důležité, co slyšíme, pro ně převedeme do vizuální podoby. Stále narážíme na bariérní prvky, třeba když v tramvaji ohlásí změnu trasy, slyšící na to přirozeně reagují, ale pro neslyšící jsou to stresující zážitky. Tím spíše, že oni vůbec nepoznají, že řidič něco ohlásil.

● Je možné kvantifikovat, jak velká je neslyšící komunita u nás?

Hovoříme-li o všech osobách se sluchovým postižením, které jsou evidovány u lékařů,

včetně osob, jež ztrácejí sluch třeba po úraze anebo jako následek opotřebení, tak jejich počet se pohybuje kolem půl milionu lidí. Pokud jde o statistiky neslyšících od narození, kteří používají znakový jazyk, odhadujeme, že je jich 10–12 tisíc.

● Jste spokojená s tím, čeho se vám již podařilo dosáhnout?

Když se nám něco povede, mám z toho vždycky dobrý pocit. Pak se ale podívám na to, kolik je toho ještě potřeba udělat, a zdá se mi, že jsme zdolali malinký kamínek z obrovské hory. Cesta, která nás ještě čeká, je dlouhá.

● Co stojí na konci té cesty?

V USA je znakový jazyk nejrozšířenějším „cizím“ jazykem hned po španělštině. Tak takhle bych si to dovedla představit i u nás, kde by byl hned za angličtinou a učít by se začal už na základních školách. Dále bychom měli mít dostatek asistentů a tlumočnicků pro každé dítě, které bude mít zájem chodit do běžné školy (a to od mateřské školy až po vysokou), stejně jako dostatek tlumočnicků specializovaných na jednotlivé obory (neboť když informace neprojde přes tlumočnicka, tak se k neslyšícím nedostane). Pro neslyšící bude dostupné kulturní vyžití a vznikne tu určitá elita neslyšících, kteří budou profesně, společensky a ekonomicky na výši a budou fungovat jako vzor.

● Znakový jazyk už na základní škole – není to trochu brzy?

Já si myslím, že znakový jazyk nám stejně jako jakýkoliv cizí jazyk otevírá nový svět. Tento zvláštní, trojrozměrný vizuální jazyk mohou navíc využít slyšící lidé nejen při rozhovoru s neslyšícím, ale využijí ho i pro komunikaci, když např. dočasně ztratí hlas nebo se jim zhorší sluch. Nezřídka pak mohou zažít situaci, jakou neslyšící zažívá často. Najednou se k nim všichni začnou chovat jako k věci. Hovoří „o nich“, i když jsou hovorů přítomni, pouze na to nemohou reagovat mluveným hlasem, a tím jsou degradováni. ●

Co nezapomenout při komunikaci s neslyšícím

- Při náhodném setkání na ulici je vhodné používat mimiku – úsměv, zamračení se, kývnutí hlavou na znamení souhlasu, řeč celého těla.
- Když na neslyšícího promluvíme a on nevidí, že na něho hovoříme, tak nám nemůže odpovědět, neboť neví o tom, že s ním chceme navázat kontakt. Nepovažujeme ho proto za nezdořilého.
- Pokud už s ním začneme komunikovat, většinou umí odezírat. Nejdřív se ale musíme přesvědčit, že se dotyčný na nás dívá, a až pak mu můžeme něco sdělovat. Mělo by to být řečeno jasně, srozumitelně, plynule. Žádné přehánění se nedoporučuje, při odezírání ruší.
- Nerozumí-li nám, nevyovídá to nic o jeho inteligenci – může v tom hrát roli únava či starosti, které mu nedovolí dostatečně se soustředit na odezírání.
- Když přecházíme v hovor na jiné téma, je dobré to oddělit.
- Pokud sdělujeme nějaké konkrétní informace jako místo, hodinu, adresu apod., je vhodné je neslyšícímu napsat.
- Nejsme-li si jisti, že nám rozumí, je třeba vyžádat si zpětnou vazbu.
- Když nám neslyšící napíše a my přesně nerozumíme jeho sdělení (čeština je pro neslyšící cizí jazyk a je velmi odlišná, znakový jazyk nevyužívá předložky, nesklouje), je třeba mu pomoci tím, že nabídnete např. možné varianty a z těch už si neslyšící dokáže vybrat, protože pasivní zvládnutí cizího jazyka je vždycky snadnější.
- Pokud je to alespoň trochu možné, je lepší použít tlumočnicka, aby obě strany měly stejné komunikační pohodlí, každý mluvil ve svém jazyce. Když se jedná o delší rozpravu, o osobní příp. emoční téma, pak je přítomnost tlumočnicka velmi důležitá.

Ze života VDV

Polabská liga v beachvolejbalu

Účastníci letošní série turnajů v plážovém volejbalu pořádané Beach Volley Clubem v Pňově-Předhradí od května do srpna přispívali na účet VDV dvacetikorunou. Celkem se podařilo vybrat 12 320 Kč. Výtěžek šel na financování sportovního vozíku Daníčkoví (11 let) z Ústí nad Labem, který má těžké zdravotní postižení.

Sesterská organizace VDV v Německu

Spolek Deutsche Freunde und Förderer der Olga Havel Stiftung oslavil

26. září 2012 své 20. výročí založení. Slavnost se konala na Velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze za přítomnosti velvyslance Detlefa Lingemanna, zástupců VDV a Spolku.

Mattoni Grand Prix

Noční běh Prahou 11. září 2012 běželo 32 běžců dobré vůle. Ani tentokrát nechyběli zaměstnanci ČSOB AM a ČSOB PB. Tým ČSOB PRO DOBROU VĚC ve složení Petr Bureš, Matin Kosobud a Martin Pejsar i letos opět vyhrál týmový běh v čase 1:49:06.

Babický Trail ¼ Maraton

16. září 2012 se konal druhý ročník Babického Trail ¼ maratonu, který byl letos zařazen do Salomon Trail Running Cupu.

Závodu se zúčastnilo více než 300 běžců. Výtěžek z registrace ve výši 27 380 Kč byl použit na nákup invalidního vozíku pro osmáctiletou Annu Krátkou.

Setkání absolventů Salzburských lékařských seminářů

27. září 2012 proběhla v rezidenci rakouského velvyslance v ČR recepce lékařů, absolventů

Salzburských lékařských seminářů, které od roku 2001 v ČR koordinuje VDV. Zúčastnil se jí velvyslanec Rakouské republiky v ČR Dr. Ferdinand Trauttmansdorff, emeritní děkan Dr. Antonio M. Gotto z Weill Cornell Medical College v New Yorku, Dr. Wolfgang Aulitzky z American Austrian Foundation ve Vídni a Dr. Richard Češka z České internistické společnosti.

Sesterská organizace VDV ve Švýcarsku

Začátkem října se konalo zasedání zástupců Asociace Olga Havel Suisse

v Ženevě. Na schůzi projednali podporu projektu VDV Fond vzdělání, konferenci krajanů v Praze a organizaci koncertu pianisty Tomáše Kača, který je stipendistou Fondu vzdělání. Asociace se připojí ke vzpomínkovým akcím VDV k 80. výročí narození Olgy Havlové v roce 2013.

Rubriku připravila Monika Granja

Ze života VDV

Kouzelný vrch v roce 2012

6. listopadu 2012 vycestovalo 11 dětí ze severních Čech do Vysokohorské kliniky ve švýcarském Davosu. Děti se zúčastnily třítydenního diagnosticko-rehabilitačního pobytu, který zahrnul jak komplexní léčebnou péči, tak i potřebnou edukaci k získání žádoucích návyků při léčbě asthma bronchiale. Letošní ročník projektu se konal ve spolupráci s MUDr. Jiřím Kunešem z Mostu.

Slavnost na počest státního svátku v Dortmundu

Z iniciativy čestného člena správní rady VDV Heinze Fennekolda, honorárního konzula ČR v Dortmundu, se 14. listopadu 2012 již počtvrté konala slavnost na počest státního svátku boje za svobodu a demokracii za účasti předních osobností města Dortmund v Porýní-Westfálsku. Jako host promluvil o církvi v ČR Mons. Václav Malý, světící biskup pražský. Jeho vystoupení se konalo v Komendě, sociálním institutu arcibiskupství Paderborn v Dortmundu, a setkało se s velkým zájmem. Diskusi moderoval ředitel Komendy prelát Dr. Klasvogt.

Adventní koncert KŠB ve prospěch programu Senior

Advokátní kancelář Kocián Šolc Balašík uspořádala 25. listopadu 2012 v kostele sv. Šimona a Judy v Praze 1 již osmnáctý koncert dobré vůle. Vystoupila zde Pražská komorní filharmonie a sbor Cancioneta Praga. Ve prospěch VDV se vybralo 800 tisíc Kč, které půjdou na podporu programu Senior.

Rozsvícení vánočního stromu na Hradě

První prosincovou sobotu 1. 12. 2012 byl za účasti manželky prezidenta republiky paní Livie Klausové rozsvícen vánoční strom a zahájena vánoční sbírka Nadačního fondu manželů Livie a Václava Klausových, organizovaná ve spolupráci s VDV ve prospěch sociálně znevýhodněných dětí. V rámci kulturního programu vystoupil dětský lidový soubor Notičky a pěvecký sbor Gospel Limited. ●

Děkujeme za přízeň a podporu

● VDV tímto děkuje sponzorům a dárcům, kteří přispěli na program Senior při Adventním koncertu dne 25. listopadu 2012 v kostele svatých Šimona a Judy:

AGROFERT HOLDING a.s.

Českomoravská komoditní burza Kladno

Českomoravský cement, a.s.

Kocián Šolc Balašík, advokátní kancelář, s.r.o.

ČSAD Praha holding a.s.

Alpiq Generation (CZ) s.r.o., ASIANA, spol. s r.o., Bakeš & partneři, advokátní kancelář, Balašík Jiří, Bareš Miroslav, Barešová Eva, BenchCom, s.r.o., Blatchford Christian Edward, Blažková Pavla, Bodlák Petr, Bodláková Jitka, Cafe de Paris – Pavel Culek, CESTR & PARTNERS, Attorneys at Law, Cilínková Marie, CIMEX INVEST s.r.o., Čechová & Partners, Černohouz Jan, České překlady s.r.o., ČSOB Factoring, a.s., ČSOB, a.s., Dědič Jan, Dubecká Dagmar, EQUITA Consulting s.r.o., Felix a spol. advokátní kancelář s.r.o., Filipová Pavla, Frkalová Romana, GALEOS a.s., Hergottová Ludmila, Horník Jiří, Hornová Elena, Hüblerová Jana, Chrz Tomáš, INVESTIČNÍ KLUB, a.s., Iša Jiří, Jarešová Eva, Kancelářské systémy a.s., Kašpárek Michal, Kopecký Martin, Korbel Václav, Krejčí Martin, Levey & Jung s.r.o., MARSH, s.r.o., Maršík Pavel A-MÁMA, MOSER, a.s., Navrátilová Helena, Němcová Marcela, NEMOS PLUS s.r.o., Pátek Václav, Pešl Jiří, PKM Audit & Tax s.r.o., Realfina a.s., Reich Pavel, Rovenský Václav, Řezníček Ivan, Sobek David, Státní tiskárna cenin, s.p., Svoboda Zdeněk, Šolc Martin, Tichý Oldřich, Tomašuk Drahomír, Top Spirit a.s., Tuček Martin, Tutterová Jitka, Vápenka Čertovy schody a.s., Velkolom Čertovy schody a.s., Vilímková Marcela, Wagnerová Lina, Weber Miroslav.

● **Dále děkujeme za přízeň a podporu dárcům:**

Karel Velan	471 000 Kč	Tomáš Křížek	6 000 Kč
Association Olga Havel		David Navara	200 EUR
branche Helvetique	121 440 Kč	M.R.D Efram In	198 EUR
Jana Marie Strømsnes ..	116 795 Kč	Jiří Rajnoch	5 000 Kč
ČSOB	17 000 a 52 500 Kč	Manželé Novákoví	6 000 Kč
Rivenhill Alliance	50 000 Kč	Věra Kičmerová	8 000 Kč
Jindra Čekanová	50 000 Kč	VAKUUM Praha,	
Diana Sternbergová	50 000 Kč	spol. s r. o.	15 000 Kč
Zaměstnanci ČSOB PB ..	42 550 Kč	Daniela Tamasová	5 000 Kč
Zdeněk Reinhardt k uctění		Eva Slezáková	5 000 Kč
památky D. Hochové ...	30 000 Kč	Věra Meisnerová	5 000 Kč
Blanka Seidlová	15 000 Kč	Petr a Libuše Hutlovi ...	10 000 Kč
Jan Bobek	10 000 Kč	Jaroslav Straka	10 000 Kč
MUDr. Anna Spurná	10 000 Kč	Martin Svajda	5 000 Kč

Připravily Monika Granja a Gabriela Bauer

Poznamenejte si do diáře...

● 18. prosince 2012

proběhne poslední zasedání správní rady VDV v roce 2012 a setkání přátel a partnerů nadace.

● 8. ledna 2013

Milena Černá, ředitelka VDV, bude přednášet o Výboru dobré vůle a otázkách chudoby v kostele U Jákovova žebříku v Praze 8.

● 20. ledna 2013 v 10 hodin

se v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha v Praze bude konat mše za Olgu Havlovou a dárce VDV. Mši bude sloužit Mons. Václav Malý, člen správní rady VDV.

● 20. února 2013

je uzávěrka pro podávání žádostí o grantovou podporu z programu Senior.

● do 25. února 2013

studenti středních a vysokých škol v ČR mohou podávat žádosti o stipendium z Fondu vzdělání. Fond vzdělání je společným projektem VDV a ČSOB.

● do 27. března 2013

mohou organizace zasílat projektové žádosti z programu Sasakawa Asthma Fund.

● 31. března 2013

končí termín pro zasílání žádostí o podporu z programu Obyčejný život – NIF.

Podrobnosti ke všem akcím získáte na www.vdv.cz

Foto Bohdan Holomíček

Chcete pomoci?

Zařízení pro starší lidi

– č. účtu: 397 655 004 / 2700

Číslo účtů na ostatní projekty VDV

– č. účtu CZK: 478 437 033 / 0300

– č. účtu USD: 478 573 203 / 0300

11 | 7 | 1933

Olga Havlová

Rok Olgy Havlové

V roce 2013 by se paní Olga dožila 80 let. VDV se rozhodl uspořádat v průběhu roku několik akcí pro veřejnost, které připomenou osobnost paní Olgy a její odkaz Výboru dobré vůle – Nadaci Olgy Havlové. Pracovní skupina, složená ze zástupců VDV, Paláce Akropolis, Divadla Na Zábradlí, Knihovny Václava Havla a dalších přátel paní Olgy, připravuje festival pro veřejnost. Těšit se můžete také na výstavu fotografií o paní Olze, diskusní setkání s pamětníky či běh na památku Olgy Havlové.

Přihlaste se jako fanoušek VDV na Facebooku

www.facebook.com/vybor.dobre.vule

